

V E N D I M
Nr. 74, datë 7.10.2002

NË EMËR TË REPUBLIKËS

Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë të përbërë nga :

Thimjo Kondi	Kryesues
Perikli Zaharia	Anëtar
Kristaq Ngjela	Anëtar
Spiro Spiro	Anëtar
Bashkim Caka	Anëtar
Metush Saraçi	Anëtar
Vladimir Bineri	Anëtar
Valentina Kondili	Anëtare
Artan Hoxha	Anëtar
Ylvi Myrtja	Anëtar
Vladimir Metani	Anëtar
Zamir Poda	Anëtar
Nikoleta Kita	Anëtare
Evgjeni Sinoimeri	Anëtare
Irma Bala	Anëtare
Agron Lamaj	Anëtar
Natasha Sheshi	Anëtare

në seancën gjyqësore të datës 7.10.2002 morën në shqyrtim çështjen civile me palë:

PADITËS:ARBA EDITIONS SH.P.K. përfaqësuar nga

av. Mit'hat Dautaj

I PADITUR:ALBTELEKOM SH.A. përfaqësuar nga

Shkëlqim Hama dhe Avokati i Shtetit, Shefqet Muçi

PERSON I TRETË:ARMAND BAGUCA përfaqësuar nga

av. Mit'hat Dautaj

OBJEKTI I PADISË:Shpërblim dëmi

Baza Ligjore: Nenet 608, 625, 640 të Kodit Civil, nenet 1, 4, 5 dhe 50

të ligjit nr. 7564, datë 19.5.1992 "Për të drejtën e autorit"

Gjykata e Shkallës së Parë Tiranë me vendimin nr. 2312, datë 13.7.1999, ka vendosur:

Pranimin e padisë.

Detyrimin e palës së paditur "Albtelekom" sh.a. t'i shpërblejë dëmin paditësit "Arba Editions" sh.p.k. në shumën 2.065.795 lekë.

Detyrimin e palës së paditur "Albtelekom" sh.a. t'i shpërblejë dëmin personit të tretë Armand Baguca në shumën 2.160.000 lekë.

Gjykata e Apelit Tiranë me vendimin nr. 1168, datë 19.10.1999, ka vendosur:

Lënien në fuqi të vendimit nr.2312, datë 13.7.1999, të Gjykatës së Rrethit Tiranë.

Gjykata e Lartë me vendimin nr. 952 datë 28.6.2000, ka vendosur:

Prishjen e vendimit nr. 1168 datë 19.10.1999 të Gjykatës së Apelit Tiranë dhe dërgimin e çështjes për rigjykim po në këtë gjykatë me trup gjykues tjetër.

Gjykata e Apelit Tiranë me vendimin nr. 125, datë 7.2.2001, ka vendosur:

Ndryshimin e vendimit civil nr. 2312, datë 13.7.1999, të Gjykatës së Rrethit Tiranë në këtë mënyrë:

Pranimin pjesërisht të padisë, duke detyruar palën e paditur "Albtelekom" sh.a. që t'i paguajë "Arba Editions" sh.p.k. Tiranë shumën 2.184.000 lekë dhe Armando Bagucës shumën 1.800.000 lekë.

Kundër vendimit të gjykatës së apelit, në bazë të nenit 472 të Kodit të Procedurës Civile, ka ushtruar rekurs i padituri "Albtelekom" sh.a., i cili kërkon prishjen e vendimit dhe dërgimin e çështjes për rishqyrtim në gjykatën e shkallës së parë, duke parashtruar këto shkaqe:

- Nuk janë zbatuar detyrat e lëna nga Gjykata e Lartë.

-Ekspertët e çështjes nuk i janë përgjigjur pyetjeve të të paditurit. Ata nuk kanë kontrolluar asnjë dokumentacion në “Albtelekom” sh.a. I padituri ka prodhuar me këto 4 fotografi rreth 300.000 copë karta telefonike dhe jo 480.000 copë, siç pretendojnë ekspertët.

- Në aktin e ekspertimit ka llogari abstrakte. Paditësi për vitin 1997 ka deklaruar në Degën e Tatim-Taksave se nuk ka pasur aktivitet, ndërkohë që tani del me aktivitet të madh.

- Megjithëse ekspertët pranojnë se nuk ka vdekje artistike pasi fotografitë janë përdorur përsëri si guidë turistike, ndërsa në fund të aktit pranojnë dëmin e shkaktuar paditësit dhe personit të tretë.

- Gjykata e apelit, në kundërshtim me nenin 191 të Kodit të Procedurës Civile, përcakton edhe dëmin e shkaktuar personit të tretë.

Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë me vendimin nr. 633, datë 17.5.2002, ka vendosur:

Dërgimin e çështjes nr.1661 akti për shqyrtim në Kolegjet e Bashkuara për unifikim të praktikës gjyqësore.

KOLEGJET E BASHKUARA TË GJYKATËS SË LARTË,

pasi dëgjuan relatimin e gjyqtarëve Natasha Sheshi dhe Perikli Zaharia, përfaqësuesin e palës së paditur, i cili kërkoi prishjen e vendimeve dhe kthimin e çështjes për rigjykim, përfaqësuesin e palës paditëse dhe të personit të tretë, i cili kërkoi lënien në fuqi të vendimit, dhe pasi diskutuan çështjen në tërësi,

V Ë R E J N Ë:

Vendimi nr. 125, datë 7.2.2001, i Gjykatës së Apelit Tiranë dhe vendimi nr. 2312, datë 13.7.1999, i Gjykatës së Shkallës së Parë Tiranë janë rrjedhojë e zbatimit të gabuar dhe mosrespektimit të ligjit procedural dhe atij material, prandaj që të dy duhet të prishen dhe çështja të dërgohet për rishqyrtim në Gjykatën e Shkallës së parë Tiranë.

Gjykatat, duke mos pasur një kuptim të drejtë të ligjit nr. 7564, datë 19.5.1992 (të ndryshuar) “Për të drejtën e autorit”, nuk kanë saktësuar pozitën procedurale të personit të tretë.

Konkretisht, duke mos ndarë të drejtat morale të autorit nga ato ekonomike, të cilat janë të transferueshme, nuk kanë bërë dallimin e pozicionit të ndërhyrësit kryesor me atë dytësor.

Kujtojmë se, sipas neneve 4 e 5 të ligjit të mësipërm, autori i veprës ka të drejtë të kërkojë, përveç të drejtave ekonomike, dhe sikur këto të drejta të jenë transferuar me vullnetin e tij, edhe autorësinë e veprës, veçanërisht të drejtën që emri i tij të shkruhet në kopjet e veprës dhe, kur e lejon praktika e sipas traditës, t’i bashkëngjitet veprës, kur kjo përmendet publikisht.

Autori ka të drejtën ekskluzive mbi veprën e tij që të lejojë, veç të tjerave, riprodhimin e veprës, si dhe shfaqjen e saj para publikut.

Me kontratën e bashkëpunimit, datë 20.2.1997, të lidhur midis paditësit dhe personit të tretë, ky i fundit, si autor veprash fotografike, ka marrë përsipër të përgatisë për paditësin “Arba Editions” sh.p.k. diapozitiva me pamje të ndryshme, për t’u përdorur në kartolina, albume turistike ose kalendarë. Personi i tretë i ka njohur paditësit të drejtën e botimit në kartolina të veprave fotografike të kompozura dhe të realizuara prej tij dhe të pranuar nga paditësi, duke rënë dakord që këto vepra të dalin me emrin Shtëpisë Botuese “Arba Editions” sh.p.k. (paditësi).

Në pikën 11 të kontratës parashikohet se Shtëpia Botuese (paditësi) ngarkohet me përgjegjësi të plotë dhe detyrohet të dëmshpërblejë edhe autorin (personin e tretë) në rastin e riprodhimit nga të tretët të veprave fotografike.

Pra, personi i tretë e realizon mbrojtjen e tij për të drejtat ekonomike nëpërmjet paditësit dhe për këtë arsye për mbrojtjen e këtyre të drejtave ai nuk mund të jetë kundërshtar me paditësin. Ndërsa, përsa i përket së drejtës morale, pozicioni i personit të tretë, si autor, është i mëvetësishëm, çka nënkupton se ai, në rast se e çmon vetë, ka një pozitë të tillë procedurale që mund të padisë këdo që ai pretendon se i ka shkelur këtë të drejtë.

Përcaktimi i saktë i marrëdhënies juridike për shkak të së cilës ka lindur konflikti midis palëve, duke iu referuar për këtë qëllim dispozitave përkatëse materiale, është momenti kryesor e determinant për të përcaktuar legjitimitimin e paditësit, të të paditurit e të personave të tretë, si dhe për të saktësuar shkaktuesin e objektit të padisë.

Por, si paraqitet situata në këtë çështje:

Kemi një padi të ngritur nga shoqëria “Arba Editions” sh.p.k. kundër “Albtelekom” sh.a. me objekt shpërblimin e dëmit pasuror dhe atë jo pasuror, sepse i padituri ka riprodhuar në kartat telefonike, që ai shet për publikun, pamjet e kartolinave të prodhuara nga paditësi, pra vepra këto për të cilat, sipas tij, ndalohej riprodhimi. Ndërkohë, personi i tretë, si ndërhyrës dytësor, në bazë të nenit 191 të Kodit të Procedurës Civile ka paraqitur para gjykatës të njëjtin kërkim.

Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë në rigjykim, ndryshe nga sa kishte vendosur gjykata e rrethit dhe ajo e apelit, orientonte, veç të tjerave, se nuk mund të detyrohet pala e paditur më vete në favor të personit të tretë, si ndërhyrës dytësor (që ka mbështetur palën paditëse) në proces.

Si duhet kuptuar ky qëndrim?

Sipas nenit 191 të Kodit të Procedurës Civile, kushdo mund të ndërhyjë në një proces gjyqësor që zhvillohet ndërmjet personave të tjerë, kur ka interes për të mbështetur njërën ose tjetrën palë, me të cilën bashkohet në një gjykim për ta ndihmuar atë.

Pra, në këtë rast, nuk jemi përpara një padie të re, me të cilën kërkohet mbrojtja e së drejtës vetëm në interes të personit të tretë, por jemi përpara një padie me kërkimin për të mbështetur njërën palë, atë paditëse.

Sipas nenit 189 të Kodit të Procedurës Civile, kushdo mund të ndërhyjë në një proces gjyqësor që zhvillohet ndërmjet personave të tjerë, kur pretendon për vete tërësisht ose pjesërisht sendin ose një të drejtë që është objekt i padisë në shqyrtim ose që lidhet me përfundimin e gjykimit, duke ngritur padi kundër të dyja palëve ose njëres palë. Pra, këtu kemi të bëjmë me një padi që drejtohet ose kundër të dyja palëve ose vetëm kundër njëres, duke dalë me kërtime të pavarura nga ato të paditësit në gjykimin e filluar.

Në qoftë se personi i tretë kërkon dëmshpërblimin për shkak të shkeljes së të drejtës morale të autorit, atëherë ai mund të legjitimohet si ndërhyrës kryesor, duke paditur më vete të paditurin “Albtelekom” sh.a. dhe duke spostuar paditësin në këtë kërkim, meqenëse kjo është një e drejtë e tij ekskluzive dhe e patransferueshme që i njeh ligji i mësipërm. Por, sa kohë që ai nuk e ka bërë këtë specifikim në kërkimin e tij, por ka bërë të njëjtin kërkim ashtu si edhe paditësi, nuk mund të legjitimohet si ndërhyrës kryesor, por për këtë kërkim duhej të pretendonte zëvendësimin procedural të paditësit.

Në rastin konkret, interesat ekonomike jana të njëjtë me ato të paditësit dhe këto interesa janë kërkuar të mbrohen dhe po mbrohen nga paditësi. Në qoftë se personi i tretë dëshiron të futet në proces për të njëjtin kërkim, ai mund të futet veçse me pozitën e ndërhyrësit dytësor, duke u bashkuar me paditësin ose, në marrëveshje, duke e zëvendësuar atë. Në këto kushte, gjykata nuk mund të vendoste që, për të njëjtin kërkim, i padituri të detyrohet të dëmshpërblejë edhe “Arba Editions” sh.p.k. (paditësin) dhe Armando Bagucën (personi i tretë).

Gjykata e apelit në situatën e re të krijuar, pa marrë vendim të ndërmjetëm, e ka pranuar personin e tretë si ndërhyrës kryesor në kundërshtim me përmbajtjen e nenit 189 të Kodit të Procedurës Civile.

Kjo gjykatë, duke pranuar apriori ndryshimin e pozitës procedurale të personit të tretë nga ndërhyrës dytësor në ndërhyrës kryesor, duhej të ndërpriste gjykimin dhe t’ia dërgonte çështjen për shqyrtim gjykatës së shkallës së parë për të rregulluar ndërgjyqësinë, sipas nenit 467/d të Kodit të Procedurës Civile.

Nga ana tjetër, duke mos respektuar orientimet e Gjykatës së Lartë, gjykata e apelit nuk ka përcaktuar drejt detyrat që duhet të zgjidhnin ekspertët, sidomos për të saktësuar nëse ka vlera artistike vepra e autorit (personit të tretë) dhe nëse ka ndodhur “vdekja artistike” nga riprodhimi në kartat telefonike të pamjeve të kartolinave të prodhuara nga paditësi.

Gjithashtu, gjykata e apelit nuk ka thirrur për këtë ekspertim ekspertë që mbulojnë këtë fushë, por është mjaftuar vetëm me thirrjen e ekspertëve kontabël.

Konstatimi i këtyre shkeljeve dhe mangësive në respektimin dhe zbatimin e ligjit procedural dhe material i bën vendimet e gjykatave të cënueshme.

Ndërkohë, me qëllim që të ketë një zbatim të njëjlojtë nga Gjykatat për pozicionimin e ndërhyrësit kryesor dhe dytësor, këtij vendimi i jepet fuqia e një vendimi unifikues në zbatim të nenit 141/2 të Kushtetutës.

PËR KËTO ARSYE,

Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë në bazë të nenit 485/ç,

V E N D O S Ë N:

Prishjen e vendimit nr. 2312, datë 13.7.1999, të Gjykatës së Shkallës së Parë Tiranë dhe vendimin nr. 125, datë 7.2.2001 të Gjykatës së apelit Tiranë dhe dërgimin e çështjes për rishqyrtim në Gjykatën e Shkallës së Parë Tiranë, me tjetër trup gjykues.

Ky vendim për unifikimin e praktikës gjyqësore të dërgohet për botim në Fletoren Zyrtare.